



2023-2024-nji okuw ýylynda Türkmenistanyň umumy orta bilim berýän mekdepleriniň 10-njy synpy üçin ýaşajyş durmuş esaslary dersi boýunça sepgit synagagyň soragnamalary

1-nji soragnama

1. «Pähim-paýhas ummany Magtymguly Pyragy» ýyly diýip yglan edilen 2024-nji ýylymyz. Magtymguly Pyragynyň eserleriniň ruhy-ahlak we beden taýdan sagdyn nesli kemala getirmekdäki ähmiýeti.
2. Mekdep okuwçysynyň mekdepde özüni alyp barmagynyň kadalary (düzgünleri).
3. Adatdan daşary ýagdaýda dörände mekdep okuwçylaryny halas etmegiň (ewakuasiýa) aýratynlyklary we düzgünleri.

2-nji soragnama

1. Türkmenistanyň hormatly Prezidenti Serdar Berdimuhamedowyň «Ýaşlar — Watanyň daýanjy» atly kitabyň ýaşlarda ruhy-ahlak, medeni gymmatlyklary terbiýelemekdäki ähmiýeti.
2. Dogry (sagdyn) iýmitlenmegiň düzgünleri.
3. Durmuş endikleri barada düşünje.

3-nji soragnama

1. Türkmenistanda 2018-2024-nji ýyllarda alkogolyň zyýanly täsiriniň önüni almak boýunça Milli maksatnama. Alkogol, onuň saglyga zyýany, psihiki baglylyk, alkagoly içmegiň getirýän netijeleri. Zyýanly endikleriň önüni almak we olara durnukly bolmagyň düzgünleri.
2. Adamlaryň arasyndaky özara gatnaşyklar, olaryň görnüşleri we ähmiýeti.
3. Berhiz, onuň dürli görnüşleri we wezipesi.

4-nji soragnama

1. «Türkmenistanda çaganyň irki ösüşini we mekdebe taýýarlygyny ösdürmek babatda 2020-2025-nji ýyllarda mekdebe çenli çagalar edaralarynyň işini kämilleşdirmegiň Maksatnamasy». Organizmiň çagalyk we ýetginjeklik döwürlerindäki ösüşi.
2. Göwräni dogry tutmak, onuň görnüşleri. Göwräni dogry tutmaktaky bozulmalar, olaryň sebäpleri, önüni almagyň ýollary.
3. Nätanyş haýwanlar dişlände (çakanda) ilkinji kömegiň berilişi.

5-nji soragnama

1. «Temmäki önümleri bolan çilim çekmegiň we nas atmagyň zyýanly täsiriniň önüni almagyň 2022-2025-nji ýyllar üçin Türkmenistanyň Milli maksatnamasy. Çilim çekmegiň, nas atmagyň saglyga zyýany, olaryň getirýän netijeleri, zyýanly endikleriň önüni almagyň ýollary.
2. Dogry (sagdyn) iýmitlenmegiň piramidasy.
3. Ýokanç (infeksion) keseller, olaryň döremeginiň sebäpleri, ýokaşmagynyň ýollary, önüniň alynyşy (profilaktikasy).

6-nji soragnama

1. Türkmenistanyň 2020-2030-njy ýyllar üçin eneligi we çagalygy goramak boýunça Milli maksatnamasy. Nika, maşgala we eneligi goramak boýunça Türkmenistanyň kanunçylygy.
2. Ýangyn, onuň döremeginiň sebäpleri we önüni almagyň ýollary.
3. Şok ýagdaýy barada düşünje.

7-nji soragnama

1. Türkmenistannyň 2018-2025-nji ýyllar üçin ilatayň psihiki saglygyny goramak boýunça Milli maksatnamasy. Saglyk barada düşünje.
2. Gigiýena – saglygy goramak we berkitmek baradaky ylym.
3. Durmuş himiýasy, onuň görnüşleri, peýdasy we zyýany. Himiki şikeslenmeleriň önüni almagyň ýollary.

8-nji soragnama

1. «Türkmenistanda ýaşlar baradaky döwlet syýasatynyň 2021–2025-nji ýyllar üçin Döwlet maksatnamasy». Sagdyn ýaşlar – jemgyýetiň durmuş-ykdysady abadançylygynyň esasy.
2. Mekdepdäki şikeslenmeler barada düşünje. Mekdep okuwçylarynyň şikeslenmeleriniň önüni almagyň ýollary.
3. Iýmit önümleriniň özara ylalaşylygy.

9-njy soragnama

1. «Türkmenistanyň 2022-2027-nji ýyllarda saglygy goraýyşy ösdürmegiň Milli maksatnamasy». Dünýäde we Türkmenistanda saglygy goraýyş ulgamy.
2. Adatdan daşary ýagdaýlarda mekdep okuwçylarynyň özlerini howpsuz alyp barmaklary.
3. Bedeni taplamak, onuň görnüşleri, düzgünler we saglyk üçin ähmiýeti.

10-njy soragnama

1. «Türkmenistanyň 2023-2028-nji ýyllar üçin ilatayň saglyk abadançylygyny üpjün etmek boýunça Milli maksatnamasy».
2. Köçe-ýol hereketiniň belgileri, olaryň görnüşleri.
3. Çykyklarda we döwür-ýenjiklerde ilkinji kömegiň berilişi.

11-nji soragnama

1. «Türkmenistanyň Prezidentiniň ýurdumyzy 2022-2028-nji ýyllarda durmuş-ykdysady taýdan ösdürmegiň Maksatnamasy». Adamyň saglygynyň ýaşayyş-durmuş şertlerine baglylygy.
2. Mekdep okuwçysynyň hukuklary we borçlary.
3. Biologik işjeň goşundylar, gen taýdan özgerdilen azyk önümleri, kuwwatlandyryjy (energetiki) içgiler, olaryň adam saglygyna ýetirýän täsirleri.



12-nji soragnama

1. «Türkmenistanyň 2021-2025-nji ýyllar üçin ilatyň immunitetini ýokarlandyrmagyň Milli maksatnamasy». Immunitet we sanjymlar.
2. Erkekleriň we aýallaryň deňhukuklylygynyň konstitusion esaslary.
3. Adatdan daşary ýagdaýlarda ilaty agyz suwy we iýmit bilen üpjün etmegiň düzgünleri.

13-nji soragnama

1. Magtymguly Pyragynyň eserlerinde umumadamzat gymmatlyklarynyň beýan edilişi.
2. Mekdep okuwçysynyň otagy we iş ýeri.
3. Has giňden ýaýran howply ýokanç (infeksion) keselleriň häsiýetnamalary.

14-nji soragnama

1. «Türkmenistanyň 2015-2030-njy ýyllar üçin çagalaryň hukuklaryna gönükdirilen betbagtçylyklaryň töwekgelçiligini peseltmek boýunça Milli strategiýasy. Birleşen Milletler Guramasynyň Çaganyň hukuklary baradaky Konwensiýasy.
2. Adamyň saglygyna bilimiň we medeniýetiň edýän täsirleri.
3. Sarygetirmeler (gepatitler), olaryň görnüşleri, ýokuşmagynyň ýollary, önüni alyş çäreleri.

15-nji soragnama

1. «Türkmenistanyň 2021-2035-nji ýyllar üçin «Sagdyn ene – sagdyn geljek» Milli strategiýasy. Ruhy we beden taýdan sagdyn nesil – adamzadyň bagtyýar geljigidir.
2. Gipodinamiýa, onuň döremeginiň sebäpleri, önüni almagyň ýollary.
3. Ýokanç içege keselleri we olaryň önüni almagyň ýollary.

16-njy soragnama

1. «Türkmenistanyň ilatynyň sagdyn iýmitlenmegi boýunça 2012-2025-nji ýyllar üçin Milli maksatnamasy». Dogry iýmitlenmegiň yetginjekleriň saglygyna edýän täsiri.
2. Maşgalanyň maddy, ruhy, ahlak, medeni gymmatlyklary.
3. Zyýanly endikler, olaryň görnüşleri, döremeginiň sebäpleri, önüni almagyň ýollary.

17-nji soragnama

1. Ýetginjeklik döwründe bedeniň anatomik we fiziologik ösüşiniň aýratynlyklary.
2. Mekdebiň içerki düzgün-tertibi. Mekdep okuwçysynyň lybasy.
3. Göçme dermanhanajyga derman we ilkinji kömegi bermegiň serişdeleriniň ýygnaýyşy (jemlenilişi).

18-nji soragnama

1. «Türkmenistanyň ýokanç däl keselleriň önüni almak we olara garşy göreşmek boýunça 2015-2025-nji ýyllar üçin Milli maksatnamasy». Ýokanç däl keselleriň önüni almagyň ýollary.
2. Temperament, temperamentiň görnüşleri (tipleri).

3. Adatdan daşary ýagdaýlar barada düşünje, olaryň toparlara bölünişi (klassifikasiýasy).

19-njy soragnama

1. Howanyň üýtgemegi barada Türkmenistanyň Milli strategiýasy (rejelenen görnüşi). Daşky gurşawyň we klimatyň ýetginjekleriň saglygyna ýetirýän täsiri.
2. Akyl we fiziki taýdan işe ukyplylyk.
3. Witaminleriň we mineral maddalaryň adam organizmindäki orny we ähmiýeti.

20-nji soragnama

1. «Türkmenistanyň ýurdy temmäkiden azat ýurda öwürmek boýunça 2022-2025-nji ýyllar üçin Milli maksatnamasy». Ýaş nesliň saglygyny zyýanly endiklerden goramagyň zerurlygy.
2. Mekdep okuwçysynyň gün tertibi.
3. Gan akmalarda ilkinji kömegiň berilişi.

21-nji soragnama

1. Türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyz Gurbanguly Berdimuhamedowyň «Türkmeniň döwletlilik ýörelgesi» atly kitabynyň ýetginjeklerde ruhy-ahlak gymmatlyklary terbiýelemekdäki ähmiýeti.
2. Özüňi alyp barmak we onuň görnüşleri. Özüňe gözegçilik etmek we öz-özüňi terbiýelemek.
3. Has giňden ýaýran we howply ýokanç däl keselleriň häsiýetnamalary.

22-nji soragnama

1. «Türkmenistanyň reproduktiv saglygy goramak boýunça 2020-2030-njy ýyllar üçin Milli strategiýasy». Reprodaktiv (önelge) saglygy we reproduktiv hukuklary goramak.
2. Jemgyýetde özüňi alyp barmagyň kadalary.
3. Kompýuterde uzak wagtlap işlemegiň saglyga ýetirýän zyýanly täsiri.

23-nji soragnama

1. «Türkmenistanda ilatyň fiziki işjeňligini ýokarlandyrmak boýunça 2018-2025-nji ýyllar üçin Milli strategiýasy». Fiziki işjeňligiň ýetginjekleriň saglygyna ýetirýän oňyn täsiri.
2. Ýetginjek we onuň boş wagty. Boş wagt düşünjesi.
3. Ýanyklarda ilkinji kömegiň berilişi.

24-nji soragnama

1. Magtymguly Pyragynyň ýetginjeklerde zyýanly endiklere garşy durmagy kemala getirmekdäki ähmiýeti.
2. Pandemiýa barada düşünje.
3. Ýol-ulag hadysalarynyň döremeginiň sebäpleri we olaryň önüni almak.

25-nji soragnama



1. «Türkmenistanyň Prezidentiniň «Saglyk» döwlet maksatnamasy (rejelenen görnüşi), onuň maksatlary we wezipeleri.
2. Dowul (panika) barada düşünje, onuň howpy, ýüze çykmagynyň sebäpleri we getirip biljek netijeleri.
3. Aşa ýadawlyk, onuň görnüşleri, ýüze çykmagynyň sebäpleri, önüni almagyň ýollary.